

Maa- ja metsätalousministeriölle

Viite

Lausuntopyyntö 30.9.2016, MMMO23:00/201 1

Asia

HE kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta sekä kalastuslain muuttamisesta. Ulkoasiainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ulkoasiainministeriö on osallistunut Norjan kanssa käytäviin neuvotteluihin asetetun valtuuskunnan työskentelyyn. Kuten ulkoasiainministeriö on aiemmin todennut, se kannattaa Suomen tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välistä sopimusta kalastuksesta Tenojoen vesistössä, johon kuuluu olennaisena osana sen liitteenä oleva kalastussääntö. Ulkoasiainministeriö katsoo, että sopimus edustaa kompromissia useiden intressitahojen välillä käsillä olevassa neuvottelutilanteessa Norjan kanssa. Ulkoasiainministeriö korostaa sopimuksen johdantoon ja sopimuksen tavoitetta koskevaan 1 artiklaan kirjattuja osioita, joissa huomioidaan saamelaisien alkuperäiskansaoikeudet ja paikallisväestön oikeudet ja luonnonvarojen merkitys saamelaisille alkuperäiskansana ylläpitää kulttuuriaan, sekä muiden kalastusoikeuden haltijoiden oikeudet myös toteutettaessa sopimuksen tavoitteena olevaa Tenojoen vesistön kalakantojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästä käytöstä ja hoidosta edistystä.

Ulkoasiainministeriö on myös antanut lausunnon sopimuksen allekirjoittamisesta (HEL7M0521-10). Lausunnossa on otettu kantaa sopimuksentekevällä delegoimiseen sekä saamelaisien alkuperäiskansaoikeuksiin.

Alkuperäiskansan oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan voidaan suojella niin sanotulla alkuperäiskansakulttuurin heikentämiskiellolla, jonka voidaan osaltaan katsoa ilmentävän erityisesti YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksen (A/RES/61/295) 25 artiklan tunnustamaa alkuperäiskansojen oikeutta ylläpitää ja vahvistaa tunnusomaista hengellistä suhdettaan perinteisesti omistamiinsa tai muutoin hallussaan pitämiinsä ja käyttämiinsä maihin, alueisiin, vesistöihin, rannikkomeriin ja muihin luonnonvaroihin sekä säilyttää tähän liittyvät vastuunsa tuleville sukupolville sekä 26 artiklan tunnustamaa alkuperäiskansojen oikeutta perinteisesti omistamiinsa, hallussaan pitämiinsä tai muutoin käyttämiinsä tai

hankkimiinsa maihin, alueisiin ja luonnonvaroihin. Artiklan 26 mukaisesti alkuperäiskansoilla on oikeus omistaa, käyttää, kehittää ja hallita niitä maita, alueita ja luonnonvaroja, jotka ovat niiden hallussa perinteisen omistuksen tai muun perinteisen hallussapidon tai käytön perusteella tai jotka ne ovat muutoin hankkineet. Valtiot tunnustavat nämä maat, alueet ja luonnonvarat laissa ja suojelevat niitä lailla. Tässä tunnustamisessa on asianmukaisesti kunnioitettava kyseisten alkuperäiskansojen tapoja, perinteitä ja maanhallintajärjestelmiä. Suomessa saamelaiskulttuurin heikentämiskielto sisältyy nykyisin vesilakiin (587/2011), kaivoslakiin (621/2011) ja ympäristönsuojelulakiin (527/2014). Ulkoasiainministeriö jättää toimivaltaisen ministeriön harkintaan, miten heikentämiskielto mainitaan nyt lausunnon kohteena olevassa hallituksen esityksessä.

Ulkoasiainministeriö on toimittanut maa- ja metsätalousministeriölle juridisteknisiä kommentteja hallituksen esityksen laatimisvaiheessa. Kommentit on otettu huomioon esitystä viimeisteltäessä. Ulkoasiainministeriö esittää lisäksi, että esitysluonnoksen 1 lain 18 §:n ensimmäinen momentti kirjoitetaisiin seuraavasti: ”Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.”

Ulkoasiainministeriön käsityksen mukaan esitetyt lakiluonnokset sisältävät sopimuksen voimaansaattamisen lisäksi myös kansallisesta lainsäädännöstä johtuvia säännöksiä ja näin ollen ponsi tulisi korjata siten, että se sisältää kansainvälisten sopimusten ponnien lisäksi myös tavallisten lakien ponnien, seuraavasti: ”Edellä olevan perusteella ja koska kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Suomen ja Norjan välillä tehty sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset.”

Oikeuspäällikkö

Päivi Kaukoranta

Lainsäädäntöneuvos

Maria Guseff

Liitteet

-

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Oikeuspalvelu

OIK-20 Maria Guseff

Asiasanat VALTIOSOPIMUKSET, NORJA, KALASTUS

Hoitaa OIK-20

Hoitaa UE

Koordinoi

Tiedoksi

AVS-KEO; AVS-PAL; AVS-POL; EUR-10; OIK-01; OIK-10; OIK-40; UKKMI-00; UMI-00; VNE-
US; VSI-00
BER; OSL
MMM/KRO; VNK

Laatija jakanut